

TOIMENPIDEALOITE 161/2000 vp

Toimeentulotuen laajentaminen kasvatuksellisiin tarpeisiin

Eduskunnalle

1990-luvun lama ja sen seuraukset näkyvät yhä joidenkin korkeiden alueellisten työttömyyslukujen lisäksi suurena toimeentulotukiasiakkaiden määränä joka jo sinällään kuvaa köyhyyden lisääntymistä. Köyhyys ja työttömyys kulkevat käsi kädessä. Vaikka työttömyys onkin pienentynyt, työttömien keskuudessa on osa porukkaa, joka ei ole löytänyt paikkaansa työelämässä. Näyttää siltä, että työttömyydellä on vaara jopa periytyä. Kun vanhemmat ovat työttömiä, jostain syystä näiden perheiden lapsetkaan eivät si-joitu työmarkkinoille kovin hyvin.

Kun köyhyys on lisääntynyt, on yhä merkityksellisemmäksi käynyt se, miten sosiaalipoliittikamme ja toimeentulotukijärjestelmämme toimii perheiden viimesijaisena turvana ja syrjäytymisen ennaltaehkäisijänä.

Yksi merkittävä asia todella köyhien keskuudessa ovat lapset. Heidän osaltaan ennalta ehkäisevä työ on mitä merkittävintä. Sosiaalityöntekijöiltä vaaditaan myös todella sosiaalista mieltä ja psykologista katsantoa, ettei lapsen tai nuoren elämä koko loppuiksi pilaannu jonkun päätöksen vuoksi.

Toimeentulotukilain hengessä on turvattava perheelle välttämättömät edellytykset tulla toimeen. Laissa on perusnormisto ja harkinnanvarainen osuus. Juuri tämän harkinnanvaraisen osuuden käytöstä onkin syntynyt eniten ongelmia. Lisäksi voi syntyä myös suuria virhearviointeja, jotka pitkällä aikavälillä voivat aiheuttaa paljonkin vahinkoa ja koitua yhteiskunnalle todella kalliiksi.

Eräässä esimerkkitapauksessa toimeentulotuella elävä yksinhuoltaja meni hakemaan kaupungin sosiaalitoimistosta harkinnanvaraista avustusta 11-vuotiaan tyttärensä polkupyörän ostoon. Tytön luokka olisi tehnyt kevään aikana viikoittain liikunta- sekä liikennekasvatusmielessä polkupyöräretkiä luontoon, uimahalliin, varuskuntaan sekä mahdollisiin muihin kohteisiin. Tyttö olisi mielellään ajanut myös koulumatkan pyörällä, koska samoilla kulmilla olevat koulutoveritkin niin tekivät. Mutta miten kävikään? Sosiaalitoimisto katsoi, ettei polkupyörä kuulu välttämättömyysmenoihin ja hylkäsi anomuksen. Nyt ainakin yksi polkupyöräretki uimahallille on jo toteutunut. Tämä edellä mainittu tyttö ei voinut osallistua retkelle, joten hänelle annettiin siksi aikaa tehtäviä, joita hän voisi tehdä koululla. Voi vain arvailla, mitä asia vaikuttaa tämänkin lapsen henkiseen kehitykseen, puhumattakaan sosiaalisista suhteista luokkatovereihin.

Edellä mainitunlaisessa tapauksessa tuntuisi kohtuulliselta, että sosiaalitoimisto myöntäisi ilman kakistelua esimerkissä olevalle tytölle rahat tavanomaisen polkupyörän ostoon. Tämä olisi mitä parhaita syrjäytymisen ennaltaehkäisyä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus lähtee tarkistamaan harkinnanvaraisen toimeentulotuen perusteita nykyistä enemmän ennalta ehkäisevän sosiaalityön suuntaan niin, että köyhänkin lapsella on oikeus polkupyörään, jos

sen puute aiheuttaa esimerkiksi liikennekasvatuksessa jälkeenjääneisyyttä tai

sen oletetaan muuten johtavan lapsen syrjäytymiseen.

Helsingissä 5 päivänä toukokuuta 2000

Esa Lahtela /sd
Sulo Aittoniemi /alk
Matti Kangas /vas

Jukka Gustafsson /sd
Ismo Seivästö /skl